

C-47/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. január 28.

A kérdést előterjesztő bíróság:Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság,
Németország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2021. január 8.

Felperesek:

F. F.

B. A.

Alperesek:

C. Bank AG

Bank D. K. AG.

Az alapeljárás tárgya

Fogyasztói hitelmegállapodás – Feltüntetendő információk – 2008/48/EK irányelv – Elállási jog – Az elállási joggal kapcsolatos jogvesztés – Az elállási jog visszaélészerű gyakorlása – A fogyasztó elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettsége a teljesített szolgáltatásoknak az elállás bejelentését követő visszatérítése esetén – Az egyesbíróként eljáró bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultsága

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB) 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerinti törvényességi fikciót illetően:
 - a) Összeegyeztethetetlen-e a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával és 14. cikkének (1) bekezdésével az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Amennyiben igen:

- b) Az következik-e az uniós jogból, különösen a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjából és 14. cikkének (1) bekezdéséből, hogy az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata nem alkalmazható annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Az 1) a) és b) kérdésre adott választól függetlenül:

2. A 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:
 - a) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontját, hogy a hitelmegállapodásban feltüntetendő napi kamatösszeget a hitelmegállapodásban feltüntetett szerződéses hitelkamatláb alapján kell kiszámítani?
 - b) A 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontját illetően:
 - aa) Úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy a kölcsön határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezésre vonatkozóan a kölcsönszerződésben szereplő információknak kellően

pontosnak kell lenniük ahhoz, hogy a fogyasztó legalább megközelítőleg kiszámíthassa a fizetendő ellentételezés összegét?

(A fenti kérdésre adott igenlő válasz esetén:)

- bb) Ellentétes-e a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontjával és 14. cikke (1) bekezdésének második mondatával az olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének r) pontja értelmében vett hiányos információk esetén az elállásra nyitva álló időszak mindazonáltal a szerződéskötéssel kezdődik, és csupán a hitelezőnek a hitel határidő előtti visszafizetése esetén fizetendő ellentételezéshez való joga szűnik meg?
- c) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a Bürgerliches Gesetzbuch [polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb, és a fogyasztót tájékoztatni kell a referencia-kamatlábról (alapkamatlábról) és annak változékonyságáról?
- d) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodás szövegében közölni kell a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás igénybevételének lényeges alaki feltételeit?

Ha a fenti 2) a)–d) kérdés legalább valamelyikére igenlő választ kell adni:

- e) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és pontosan sor került?

Amennyiben nem:

- f) Melyek azok az irányadó szempontok, amelyek alapján az elállásra nyitva álló időszak a hiányos vagy pontatlan információk ellenére megkezdődik?

Ha a fenti 1) a) kérdésre és/vagy a fenti 2) a)–d) kérdés legalább valamelyikére igenlő választ kell adni:

3. A 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal kapcsolatos jogvesztést illetően:

a) Megszűnhet-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog?

Amennyiben igen:

b) Az elállási jognak a parlament által elfogadott törvényben szabályozandó időbeli korlátozásáról van-e szó a jogvesztés esetében?

Amennyiben nem:

c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e a jogvesztés, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság értelmében véve betudható neki?

Amennyiben nem:

d) Ellentétes-e a jogvesztésre vonatkozó szabályok jóhiszemű alkalmazásával a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfeltevőt utólag tájékoztathatja a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot?

Amennyiben nem:

e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van a Grundgesetz (alaptörvény) alapján?

Amennyiben igen:

f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

4. A fogyasztónak a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joga visszaélészerű gyakorlásának feltételezését illetően:

a) Lehet-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog gyakorlása visszaélészerű?

Amennyiben igen:

- b) Az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának feltételezése az elállási jog olyan korlátozásának minősül-e, amelyet parlament által elfogadott törvényben kell szabályozni?

Amennyiben nem:

- c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának feltételezése, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság értelmében véve betudható neki?

Amennyiben nem:

- d) Ellentétes-e az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának jóhiszemű feltételezésével a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfelvevőt utólag tájékoztathatja a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot?

Amennyiben nem:

- e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van az alaptörvény alapján?

Amennyiben igen:

- f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

5. A fenti kérdésekre adandó választól függetlenül:

- a) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal, ha a nemzeti jog értelmében az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodás esetében a fogyasztónak a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogának érvényes gyakorlását követően

- aa) a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, a teljesített kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetésére vonatkozó követelése csak akkor válik esedékessé, ha a fogyasztó a megvásárolt dolgot átadta a hitelező részére, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot a hitelező részére elküldte?

- bb) a fogyasztónak az általa teljesített kölcsön-törlesztőrészleteknek az adásvétel tárgyának átadását követően történő visszafizetése iránti keresetét mint jelenleg megalapozatlant el kell utasítani, ha

a hitelező az adásvétel tárgyának átvételével nem esett jogosulti késedelembe?

Amennyiben nem:

- b) Az következik-e az uniós jogból, hogy az a) aa) és/vagy a) bb) kérdésben ismertetett nemzeti rendelkezések nem alkalmazhatók?

A fenti 1)-5) kérdésekre adandó választól függetlenül:

6. Összeegyeztethetetlen-e a nemzeti bíróságoknak az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerinti, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságával, és alkalmazhatatlan-e előzetes döntéshozatalra utaló végzések meghozatalára a Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás) 348a. §-a (2) bekezdésének 1. pontja annyiban, amennyiben e rendelkezés előzetes döntéshozatalra utaló végzéseknek az EUMSZ 267. cikk második bekezdése alapján történő meghozatalára is vonatkozik?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2008/48 irányelv), különösen a 10. cikk (2) bekezdésének l), p), r) és t) pontja, valamint a 14. cikk (1) bekezdése

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Grundgesetz (alaptörvény, a továbbiakban: GG), különösen a 25. cikk

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB), a 247. cikk 3., 6., 7. és 12. §-a

Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB), különösen a 242., 247., 273., 274., 288., 295., 322., 355., 356b., 357., 357a., 358., 495. és 502. §

Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás, a továbbiakban: ZPO), 348a. §

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapját két tényállás képezi.
- 2 Az első esetben a felperes 2017. április 12-én egy használt gépjárműnek gépjármű-kereskedőtől magáncélból történő megvásárlására irányuló

kölcsönszerződést kötött az alperessel. A kölcsönszerződés előkészítése és megkötése során az eladó az alperes hitelközvetítő ügynökeként járt el, és az alperes által rendelkezésre bocsátott szerződésmintákat használta. A kölcsönszerződés szerint a vételár 14 880 eurót tett ki, és a 2000 euró összegű előleg levonását követően fennmaradó 12 880 euró összegű vételárat a kölcsönből finanszírozták. A 944,37 euró összegű kamattal növelve a felperesnek tehát 13 824,37 eurót kellett visszafizetnie az alperes részére.

- 3 A megkötött szerződésben a felperest a következőképpen tájékoztatták az elállási jogáról:

„Elállási jog

A hitelfelvevő szerződési nyilatkozatától 14 napon belül indokolás nélkül elállhat. A határidő a szerződés megkötésétől kezdődik, de csak azt követően, hogy a BGB 492. §-ának (2) bekezdése szerinti összes kötelező információt (például a kölcsön típusára, a tartozás nettó összegére, a szerződés időtartamára vonatkozó információt) közölték a hitelfelvevővel [...]”

- 4 Egyébiránt „További szerződésekre vonatkozó különös feltételek” cím alatt kapcsolt szerződésekre vonatkozó információkat közöltek, amelyek azonban a felperes számára nem voltak relevánsak, mivel a felperes nem kötött ilyen szerződéseket.
- 5 A felperes kezdetben rendszeresen fizette a megállapodás szerinti törlesztőrészeket, a 2020. április 1-jei e-mailjével azonban visszavonta a kölcsönszerződés megkötésére irányuló akaratnyilatkozatát. A felperes úgy véli, hogy az elállás érvényes, mivel az elállásra nyitva álló időszak az elállásról szóló tájékoztatás és a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közlése miatt nem kezdődött meg. A felperes annak megállapítását kéri, hogy az elállása következtében és ennek időpontjától kezdve sem kamatot, sem törlesztőrészletet nem köteles fizetni. E megállapítás iránti kérelem eredményessége esetén a felperes az addig teljesített kölcsön-törlesztőrészletek és az eladónak fizetett előleg, azaz összesen 10 110,11 euró visszafizetését kéri, amely összeg a megvásárolt gépjármű átadását követően fizetendő, valamint annak bíróság általi megállapítását, hogy az alperes a jármű átvételével átvételi késedelembe esett.
- 6 Az alperes a kereset elutasítását kéri. Az alperes mind az elállásról, mind valamennyi kötelezően feltüntetendő információról megfelelően tájékoztatta a felperest. Az elállásról szóló tájékoztatáshoz a törvény által előírt mintát használta, és ennél fogva hivatkozhat az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és harmadik mondatára (ügynevezett törvényességi fikció), így az elállási jog elévült.
- 7 Másodlagosan az alperes a viszontkeresetével azt kéri, hogy a bíróság kötelezze a felperest 7843 euró összegű, természetbeni teljesítést helyettesítő ellenérték megtérítésére, és állapítsa meg, hogy a felperes köteles megtéríteni a jármű 7843 euró összeget meghaladó azon értékvesztését, amely a járművön végzett, a

gépjármű állapotának, tulajdonságainak és működési módjának vizsgálata szempontjából szükségtelen beavatkozásokból ered. A 7843 euró összeg megfizetése iránti kérelmet illetően az alperes a már bekövetkezett 7843 euró értékvesztésre hivatkozik. A felperes vitatja a viszontkeresetet.

- 8 A második eset lényegében megfelel az első esetnek. A második esetben a felperest a következőképpen tájékoztatták elállási jogáról:

„Elállási jog

Szerződési nyilatkozatától 14 napon belül indokolás nélkül elállhat. A határidő a szerződés megkötésétől kezdődik, de csak azt követően, hogy a BGB 492. §-ának (2) bekezdése szerinti összes kötelező információt (például a kölcsön típusára, a tartozás nettó összegére, a szerződés időtartamára vonatkozó információt) közölték Önnel [...]”

- 9 Egyébiránt „További szerződésekre vonatkozó különös feltételek” cím alatt kapcsolt szerződésekre vonatkozó információkat közöltek, amelyek azonban a felperes számára nem voltak relevánsak, mivel a felperes nem kötött ilyen szerződéseket. Az első esettel ellentétben azonban ebben az esetben az információkat az „amennyiben kikötötték” korlátozással látták el.
- 10 A felperes ebben az esetben is visszavonta a kölcsönszerződés megkötésére irányuló akaratnyilatkozatát.
- 11 A felperes úgy véli, hogy az elállás érvényes, mivel az elállásra nyitva álló időszak az elállásról szóló tájékoztatás és a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közlése miatt nem kezdődött meg. A felperes ennél fogva az addig teljesített kölcsön-törlesztőrészletek és az eladónak fizetett előleg visszafizetését kéri, amely összegek a megvásárolt jármű átadását követően fizetendők, valamint annak bíróság általi megállapítását, hogy az alperes a jármű átvételével átvételi késedelembe esett, és az alperest az elállási nyilatkozat megérkezésének időpontjától nem illeti meg a szerződésen alapuló kamatok és törlesztőrészletek megfizetéséhez való jog.
- 12 Az alperes a kereset elutasítását kéri. Az alperes – állítása szerint - mind az elállásról, mind valamennyi kötelezően feltüntetendő információról megfelelően tájékoztatta a felperest. Az elállásról szóló tájékoztatáshoz a törvény által előírt mintát használta, és ennél fogva hivatkozhat az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és harmadik mondatára, így az elállási jog elévült. Másodlagosan az alperes arra hivatkozik, hogy a felperes magatartása joggal való visszaélésnek minősül, mivel a felperes az elállásról szóló tájékoztatás érvényességét olyan körülmény miatt vitatja, amely számára egyértelműen felismerhető (mely kapcsolt szerződéseket kötöttek meg, és melyeket nem), annak ellenére, hogy az elállásról szóló tájékoztatás számára nem megtévesztő, ezenkívül a felperes anélkül használja továbbra is a járművet, hogy azt az elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettség keretében az alperes átvételi késedelemét megalapozó módon felajánlaná az alperesnek. Ezenkívül a felperes

tévesen vitatja az alperesnek a szerződéskötést megelőző eredeti állapot helyreállítása esetén fennálló, a természetbeni teljesítést helyettesítő ellenérték megtérítéséhez való jogát. Másodlagosan a kereset megalapozottsága esetén az alperes azt kéri, hogy a bíróság kötelezze a felperest a megvásárolt jármű átadására, és állapítsa meg, hogy a felperes köteles megtéríteni a jármű azon értékvesztését, amely a járművön végzett, a gépjármű állapotának, tulajdonságainak és működési módjának vizsgálata szempontjából szükségtelen beavatkozásokból ered. A felperes annak megállapítását kéri, hogy nem köteles megfizetni az alperes által kért, természetbeni teljesítést helyettesítő ellenértéket.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 13 A keresetek eredményessége attól függ, hogy a kölcsönszerződésektől való elállás érvényes volt-e, és hogy adott esetben az alperesek hivatkozhatnak-e az elállási jog gyakorlásával kapcsolatos jogvesztésre és joggal való visszaélésre alapított kifogásra.
- 14 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság részletesen a következőket fejteti ki:
- 15 Az 1) a) és b) kérdésről: A felperes elállási nyilatkozata érvényességének egyik feltétele, hogy a BGB 355. §-a (2) bekezdésének első mondatában szabályozott, az elállásra nyitva álló kéthetes időszak az elállásról szóló értesítés időpontjában még nem telt le. A BGB 356b. §-a (2) bekezdésének első mondata értelmében azonban az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődik meg, ha a hitelmegállapodás nem tartalmazza teljeskörűen a BGB 492. §-ának (2) bekezdése és az EGBGB 247. cikkének 6–13. §-a szerint kötelezően feltüntetendő információkat. Ilyen esetben az említett időszak a BGB 356b. §-a (2) bekezdésének második mondata értelmében csak a kötelezően feltüntetendő információk utólagos közlésekor kezdődik meg. A jelen esetben a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közléséből kell kiindulni különösen akkor, ha az elállásról szóló tájékoztatást nem megfelelően közölték, vagy a törvény által előírt információk legalább egyikét nem teljeskörűen vagy pontatlanul tartalmazta a hitelmegállapodás.
- 16 A kötelezően feltüntetendő információk hiányos közlése esetén főszabály szerint lehetőség lenne elállásra, mivel a német jog nem írja elő a fogyasztói hitelmegállapodásokra vonatkozó elállási jog megszűnését. A nemzeti jogalkotó tudatosan döntött az időben korlátlan elállási jog mellett.
- 17 Ennélfogva a jelen ügyben a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közléséből kellene kiindulni különösen akkor, ha az elállásról szóló, az EGBGB 247. cikke 6. §-ának (2) bekezdése és 12. §-ának (1) bekezdése szerinti tájékoztatást nem megfelelően közölték.
- 18 Mindazonáltal az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében az EGBGB 247. cikke 6. §-ának (2) bekezdéséhez és 12. §-ának (1) bekezdéséhez

- kapcsolódó 7. melléklet szerinti mintának hangsúlyos és egyértelmű módon megfelelő szerződési feltétel megfelel az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata, valamint 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontja szerinti követelményeknek (ügynevezett törvényességi fikció).
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy ez a törvényességi fikció nem egyeztethető össze a 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélettel (C-66/19, EU:C:2020:242). Ezután olyan okfejtések következnek, amelyek lényegében megfelelnek a C-336/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 10-15. pontjában szereplő, az 1) a) és b) kérdéssel kapcsolatos okfejtéseknek, amelyekre utalni kell.
- 20 A teljesség kedvéért a kérdést előterjesztő bíróság kitér a Bundesundgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország, a továbbiakban: BGH) nemrég hozott, 2020. október 27-i ítéletére, amelyben a BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) jelentősen kiterjesztette az ügynevezett törvényességi fikciót. Kétségtelen, hogy ebben az ítéletben a BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) felhagyott az eddigi ítélkezési gyakorlatával, amely szerint a kötelezően feltüntetendő információknak a BGB 492. §-ának (2) bekezdésére való hivatkozással történő példalozó felsorolása egyértelmű és érthető információnak minősül. A BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) ugyanakkor hangsúlyozza, hogy joggal való visszaélésnek minősülhet, ha a fogyasztó a törvényességi fikció hiányára hivatkozik, annak ellenére, hogy a mintától való eltérés a konkrét esetben egyértelműen felismerhető volt számára, és így az nem volt releváns.
- 21 A BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) azon álláspontja, amely szerint a törvényességi fikció hiányára való hivatkozás már az elállásról szóló tájékoztatásban szereplő pontatlanság felismerhetősége alapján joggal való visszaélésnek tekinthető, azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztói kölcsöntől való, a szerződéskötést követő 14 napon túl bejelentett elállás esetén főszabállyá válik a minta által nyújtott védelem. Gyakori, hogy az elállásról szóló, a minta szerinti tájékoztatástól való eltérés egyértelműen felismerhető a fogyasztó számára. Az elállási jog érvényes gyakorlása eszerint csak kivételes esetekben képzelhető el.
- 22 A törvény ezen értelmezése a nemzeti jog által előírt valamely kivételnek az ítélkezési gyakorlat általi kiterjesztésével együtt végső soron azt eredményezi, hogy a fogyasztó számára az uniós jog által biztosított elállási jog szinte teljesen kiüresedik, ezért a kérdést előterjesztő bíróság szerint – ugyanúgy, mint az uniós jog általános elveinek megsértése esetén – kézenfekvőnek tűnik, hogy közvetlen hatályt tulajdonítsanak az irányelvnek.
- 23 Tekintettel arra, hogy az első esetben a felperes számára felismerhető volt, hogy semmilyen kapcsolt szerződést nem kötöttek, a felperes a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint nem hivatkozhatna a törvényességi fikció hiányára, az elállási joga elévült volna, és ezáltal az elállás érvénytelen lenne. A második esetben

pedig, mivel a kölcsönszerződésben az elállási joggal kapcsolatban feltüntetett információkat az „amennyiben kikötötték” korlátozással látták el, a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint a törvényességi fikció közvetlenül alkalmazandó lenne, az elállási jog szintén elévült volna, és ezáltal az elállás érvénytelen lenne.

- 24 Az 1) a) és b) kérdésnek a Bíróság elé történő terjesztésének célja annak tisztázása, hogy az úgynevezett törvényességi fikció ellentétes-e a 2008/48 irányelvvel, továbbá hogy a törvényességi fikció alkalmazhatatlan-e.
- 25 A 2) a) kérdésről (a hitelkamatlábra vonatkozó információk): az e kérdéssel kapcsolatos okfejtések lényegében megfelelnek a C-38/21. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2) a) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 14–16. pontjára.
- 26 A 2) b) kérdésről (határidő előtti visszafizetés esetén fizetendő ellentételezés): az e kérdéssel kapcsolatos okfejtések lényegében megfelelnek a C-187/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 4) a) és b) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 31–33. pontjára.
- 27 A 2) c) kérdésről (a késedelmi kamatlábra vonatkozó információk): Kérdéses, hogyan kell értelmezni a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontját, amely szerint a hitelmegállapodásnak világos és egyértelmű módon tartalmaznia kell a késedelmes fizetések esetén alkalmazandó, a megállapodás megkötése időpontjában alkalmazandó kamatot és a kiigazítására vonatkozó rendelkezéseket.
- 28 Adott esetben elegendő lehet, ha a késedelmi kamatra vonatkozó, a nemzeti jog szerinti törvényi szabályozás (a jelen ügyben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának) tartalmát belefoglalják a szerződésbe. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) egy 2020. februári határozatában a 2008/48 irányelv ilyen értelmezését olyan, helyes értelmezésnek tekintette, amely nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek.
- 29 A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének 1) pontja azonban a kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint nem feltétlenül így értelmezendő. Az irányelvben szereplő „a megállapodás megkötése időpontjában alkalmazandó” kitétel, valamint a világosság és egyértelműség követelménye amellet szölhat, hogy a lehető legpontosabban, tehát abszolút számként kell feltüntetni az éppen alkalmazandó késedelmi kamatlábat, vagy abszolút számként közölni kell legalább a BGB 247. §-a szerint alkalmazandó aktuális alapkamatlábat, mivel ebben az esetben a fogyasztó egyszerű hozzáadással (öt százalékpont hozzáadásával) ki tudja számítani az aktuális késedelmi kamatlábat. A 2008/48 irányelv II. melléklete (Általános európai fogyasztóihitel-tájékoztató) 3. pontjának megfogalmazása szintén amellet szöl, hogy a konkrétan alkalmazandó kamatlábat számszerűen kell feltüntetni.

- 30 Az sem tűnik kellően egyértelműnek és világosnak, ha a késedelmi kamatláb kiigazítását illetően arra hivatkoznak, hogy a törvényes kamatot az alapkamat öt százalékponttal növelt összegeként számítják ki. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis a fogyasztó jogainak gyakorlásához szükség van azon tényezők fogyasztó általi megismerésére és megfelelő megértésére, amelyeket a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerint a hitelmegállapodásnak tartalmaznia kell. Ehhez nem elegendő a jogszabályi rendelkezésekre való hivatkozás (2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 45-47. pont). Úgy tűnik tehát, hogy ahhoz, hogy a fogyasztó felmérhesse a késedelmi kamatláb mértékét, a hitelmegállapodásban tájékoztatást kell kapnia legalább a referencia-kamatlábról (alapkamatlábról), valamint annak változékonyságáról.
- 31 A 2) d) kérdésről (a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás rendelkezésre állásáról): a kérdést előterjesztő bíróság okfejtései lényegében megfelelnek a C-187/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 6) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 36–38. pontjára. A teljesség kedvéért a kérdést előterjesztő bíróság a 2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítéletre (C-66/19, EU:C:2020:242) hivatkozva e tekintetben itt is megjegyzi, hogy nem tartja elegendőnek a máshol elérhető, a felek jogait és kötelezettségeit meghatározó jogszabályokra való egyszerű hivatkozást, ezért úgy véli, hogy a kereset elfogadhatóságával kapcsolatos valamennyi alakiságot fel kell tüntetni magában a hitelmegállapodásban.
- 32 A 2) e) és f) pontról (azon kérdés, hogy bármely kötelezően feltüntetendő információ nem megfelelő közlése azt eredményezi-e, hogy az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődik meg): a kérdést előterjesztő bíróság okfejtései lényegében megfelelnek a C-336/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 2) d) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 17–19. pontjára.
- 33 A 3) a)–f) kérdésről (jogvesztés) és a 4) a)–f) kérdésről (joggal való visszaélés): a kérdést előterjesztő bíróság okfejtései lényegében megfelelnek a C-38/21. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 3) a)–f) kérdésével és 4) a)–f) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 18–39. pontjára.
- 34 Az 5) kérdésről (a fogyasztónak az elállást követő visszaadás esetén fennálló, elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettsége): a BGB 357. §-a (4) bekezdésének első mondatában foglalt nemzeti szabályozás értelmében fogyasztási cikk adásvételétől való elállás esetén a vállalkozás (és a hitelmegállapodáshoz kapcsolódó adásvételi szerződés esetén a BGB 358. §-a (4) bekezdésének ötödik mondata értelmében a vállalkozás helyébe lépő hitelező) mindaddig megtagadhatja a kapott szolgáltatások (kölsön-törlesztőrészek és adott esetben előleg) visszafizetését, amíg az árut vissza nem kapta, vagy amíg a fogyasztó nem igazolta, hogy az árut elküldte.

- 35 A BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) szerint a BGB 357. §-a (4) bekezdésének első mondatával összefüggésben értelmezett 358. §-a (4) bekezdésének első mondatából az következik, hogy az adásvételi szerződéshez kapcsolódó kölcsönszerződéstől való elállást követően a fogyasztó köteles elsőként teljesíteni a jármű hitelező részére történő átadásával. Az elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettség megállapítása azzal a következménnyel jár, hogy a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, az általa teljesített szolgáltatások visszatérítése iránti követelése csak akkor válik esedékessé, ha a fogyasztó a járművet visszaszolgáltatta vagy annak elküldését bizonyította. Az elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettség fennállása alapján a BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) megállapítja, hogy a fogyasztó által a hitelezővel szemben indított, az előzetesen teljesített szolgáltatás átadását követően történő fizetés iránti kereset csak akkor lehet megalapozott, ha a fogyasztó idézte elő a hitelező átvételi késedelmét. E tekintetben az átvételi késedelem csak a BGB 294. §-a szerinti tényleges felajánlással, tehát az alperes székhelyén történő felajánlással vagy a jármű igazolható elküldésével idézhető elő. A BGB 295. §-a szerinti, szóbeli felajánlás elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettség fennállása esetén akkor sem elegendő, ha a hitelező megtagadta az adásvétel tárgyának visszavételét.
- 36 Ez mindkét szóban forgó két esetben azt jelenti, hogy függetlenül attól a kérdéstől, hogy érvényesen gyakorolták-e az elállást, a két keresetet mint jelenleg megalapozatlant el kellene utasítani, ha a nemzeti jog értelmében a felpereseket úgy kellene tekinteni, mint akik kötelesek elsőként teljesíteni, és a jármű átadását követő fizetésre való kötelezés csak az átvételi késedelem bekövetkezésétől lenne megalapozott. Nem állították ugyanis, hogy a felperesek átadták a járműveket vagy bizonyították az elküldést, és azt sem, hogy a BGB 294. §-a szerinti tényleges felajánlással előidéztek az alperesek átvételi késedelmét.
- 37 A fogyasztó ezen, elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettségét a BGH (szövetségi legfelsőbb bíróság) csak nemrég erősítette meg egy 2020. november 10-i ítéletében. A kérdést előterjesztő bíróság azonban arra keresi a választ, hogy ellentétes-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondatával vagy az uniós jog egyéb szabályával a nemzeti jog ezen értelmezése, amennyiben a legfelsőbb bírósági ítélezési gyakorlat szerint elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettséget állapít meg.
- 38 A fogyasztó elállási jogának gyakorlása ugyanis a gyakorlatban jelentősen korlátozott, ha a fogyasztónak vissza kell adnia a megvásárolt dolgot, mielőtt keresetet indíthatna az őt megillető kölcsön-törlesztőrészletek visszafizetése iránt. Ha a fogyasztónak úgy kell visszaszolgáltatnia a gépjárművet, hogy nem tudja, hogy az elállás egyáltalán érvényes-e, és hogy adott esetben mikor kapja meg a hitelező által teljesítendő szolgáltatást, akkor ez gyakran visszatartja a fogyasztót az elállástól, még akkor is, ha az elállás önmagában jogszerűen gyakorolható lenne.

- 39 A fogyasztó elsőként történő teljesítésre vonatkozó kötelezettségének megállapítása a hitelező jogos érdekeinek védelme érdekében sem szükséges. A hitelező biztosíték iránti igénye akkor is teljesül, ha a hitelező a gépjármű átadásával egyidejűleg köteles a fogyasztó által teljesített kifizetéseket visszafizetni. A BGB 273. §-a szerinti visszatartási jog megállapítása megfelelő mértékben védi a vállalkozást, mivel az nem köteles teljesíteni, mielőtt számára a járművet ténylegesen felajánlották volna.
- 40 Ezenkívül a BGB 357. §-a (4) bekezdésének ezen legfelsőbb bírósági értelmezése az adásvételi szerződésekhez kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodások esetében megfosztja az irányelv által biztosított, a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogot a hatékony érvényesülésétől, ily módon jelentős mértékben akadályozza az irányelv által annak fő szabályozási területén követett célok megvalósítását.
- 41 A kérdést előterjesztő bíróság szerint tehát a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének minden bizonnyal közvetlen hatályt kell tulajdonítani abban az értelemben, hogy a nemzeti jogban nem alkalmazható az olyan szabályozás, amely szerint az adásvételi szerződéshez kapcsolódó hitelmegállapodás esetében a fogyasztó ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerinti elállási jogának érvényes gyakorlását követően a fogyasztónak a hitelezővel szemben fennálló, a teljesített kölcsön-törlesztőrészletek visszatérítése iránti követelése csak akkor válik esedékessé, ha a megvásárolt dolgot átadta, vagy bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a dolgot a hitelező részére elküldte. Ugyanígy nem alkalmazható bizonyára az a szabály sem, amely szerint a fogyasztó által teljesített kölcsön-törlesztőrészleteknek az adásvétel tárgyának átadását követően történő visszafizetése iránti keresetet mint jelenleg megalapozatlant el kell utasítani, ha a hitelező az adásvétel tárgyának átvételével nem esett átvételi késedelembe.
- 42 A 6) kérdésről (az egyesbíró előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultsága): a kérdést előterjesztő bíróság okfejtései lényegében megfelelnek a C-336/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem 4) kérdésével kapcsolatos okfejtéseknek. E tekintetben utalni kell ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 30–33. pontjára.
- 43 Végül utalni kell arra, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben előterjesztett kérdések részben megegyeznek a már folyamatban lévő C-33/20., C-155/20., C-187/20., C-336/20. és C-38/21. sz. ügyekben előterjesztett kérdésekkel, ezért a kérdést előterjesztő bíróság javasolja az ügyek egyesítését.